

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ТУРИЗМУ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТА ЕКОНОМІКИ ПРАЦІ

МЕНЕДЖМЕНТ ПЕРСОНАЛУ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи

для студентів галузі знань 0305 - “Економіка і підприємництво”,
спеціальність 8.030505 „Управління персоналом та економіка праці”
для денної форми навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри управління
персоналом та економіки праці
Протокол № 11 від «07» квітня 2015 р.

Менеджмент персоналу. Методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів галузі знань 0305 - "Економіка і підприємництво", спеціальність 8.030505 „Управління персоналом та економіка праці” для денної форми навчання / Укл.: Кичко І.І. – Чернігів: ЧНТУ, 2015. – 30 с.

Укладач: Кичко Ірина Іванівна, доктор економічних наук, доцент, зав. кафедри управління персоналом та економіки праці

Відповідальний за випуск:

Кичко Ірина Іванівна, завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці, доктор економічних наук, доцент

Рецензент: Бондар Василь Васильович, кандидат економічних наук, проф. кафедри маркетингу, PR-технологій та логістики Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета і завдання курсової роботи.....	5
2. Орієнтовна тематика курсових робіт.....	6
3. Структура курсової роботи, основні етапи її виконання.....	6
4. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	9
4.1 Оформлення таблиць.....	10
4.2 Оформлення формул.....	11
4.3 Оформлення рисунків.....	12
4.4 Оформлення додатків.....	12
4.5 Оформлення посилань у тексті.....	13
5. Критерії оцінки курсової роботи.....	13
6. Організація захисту курсової роботи.....	15
Рекомендована література.....	16
Додатки.....	18
Додаток А - Орієнтовна тематика курсових робіт.....	18
Додаток Б - Зразок титульного листа курсової роботи.....	20
Додаток В - Зразок плану курсової роботи.....	21
Додаток Г - Зразок оформлення бібліографічного опису у списку джерел.....	22
Додаток Д - Зразок оформлення таблиці.....	26
Додаток Е - Зразок оформлення рисунку	28
Додаток Ж- Зразок бланку відгуку на курсову роботу.....	29

ВСТУП

Світовий досвід управління переконує, що визначальним фактором стабільного розвитку підприємств є менеджмент персоналу. Змінилися функції працівника, його роль. Він перетворився з виконавця на учасника трудового процесу, здатного приймати грамотні, ефективні управлінські рішення.

Витрати на персонал є першочерговими інвестиціями підприємств, запорукою їх конкурентних переваг. Різко зростають вимоги до менеджменту персоналу, підвищується значення обґрунтованого планування чисельності працівників, оптимізації професійно-кваліфікаційної структури персоналу, розроблення прогресивних систем стимулювання праці, обґрунтування витрат на розвиток персоналу тощо.

Роль і значення дисципліни «Менеджмент персоналу» у підготовці фахівців в галузі знань 0305 - «Економіка і підприємництво» полягає в отриманні студентами глибоких знань та практичних навичок щодо вирішення проблем, пов'язаних з ефективним управлінням, розвитком, розміщенням і оцінкою персоналу різних організацій сучасності. Ці знання необхідні для аналізу ефективності матеріальної та нематеріальної мотивації, мотивації трудової діяльності, розробки системи управління витратами на персонал, аналізу структури персоналу, формування пропозиції щодо її оптимізації тощо.

Дисципліна «Менеджмент персоналу» тісно поєднана з такими економічними курсами, як «Мотивація персоналу», «Державне регулювання зайнятості», «Менеджмент продуктивності», «Управління розвитком персоналу» тощо.

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота – важливий етап навчального процесу та науково-дослідної роботи студента, її виконання сприяє поглибленому ознайомленню з науковими працями вітчизняних та закордонних вчених, державними законодавчими актами, статистичними та звітними матеріалами щодо проблеми дослідження. При цьому студенти набувають навичок самостійного пошуку необхідних інформаційних джерел та матеріалів, їх аналізу та узагальнення, писемного викладання теоретичних і практичних питань по одній з економічних проблем.

Основні цілі написання та захисту курсової роботи:

- оволодіння методами наукових досліджень, узагальнення та логічного викладу матеріалу, виконання техніко-економічних розрахунків;
- систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань в області менеджменту персоналу, придбання навичок самостійного творчого використання цих знань в науковій діяльності;
- дослідження процесів та отримання навичок у вирішенні конкретних задач з управління персоналом як на макро так і на мікрорівнях;
- формулювання висновків та пропозицій щодо удосконалення вирішення проблематики дослідження.

Загальні вимоги до курсової роботи:

- бути самостійним дослідженням, присвяченим вирішенню актуальних питань з менеджменту персоналу;
- мати чітку послідовність побудови роботи і викладу матеріалу;
- включати в себе елементи наукової новизни, обґрунтованість висновків і пропозицій;
- сприяти ефективному вирішенню поставлених у роботі задач;
- відповідати загально прийнятим вимогам і правилам оформлення науково-дослідних робіт.

2 ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Тема курсової роботи вибирається студентом самостійно із рекомендованого списку, розробленого і затвердженого на кафедрі. Орієнтовна тематика курсових робіт наведена в додатку А.

За узгодженням із науковим керівником студент може запропонувати іншу тему дослідження, обґрунтувавши доцільність цього вибору, наприклад, наявністю фактичного матеріалу за місцем роботи.

При виборі теми курсової роботи необхідно враховувати її актуальність, ступінь розробки в науковій літературі, наявність публікацій у науково-методичній та періодичній літературі, практичну значимість, зацікавленість студента в розробці конкретного напрямку дослідження.

3 СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ, ОСНОВНІ ЕТАПИ ЇЇ ВИКОНАННЯ

Процес виконання курсової роботи включає наступні етапи:

- вибір теми;
- підбір та опрацювання літератури;
- складання плану роботи;
- збір фактичного матеріалу;
- написання тексту роботи;
- підготовка і захист курсової роботи.

Зміст курсової роботи відображається в плані. План курсової роботи складається студентом самостійно і погоджується з науковим керівником. До плану роботи можуть бути внесені зміни та доповнення в процесі дослідження, які узгоджені з керівником.

Структура курсової роботи повинна бути такою:

- титульний лист (додаток Б);
- зміст (додаток В);
- вступ;
- основна частина роботи, яка поділяється на розділи і параграфи;
- висновки;
- перелік посилань;
- додатки.

Робота повинна складатися з 3-х розділів, загальний обсяг якої має складати 40 сторінок. До загального обсягу курсової роботи не входять додатки, список використаних джерел.

У вступі слід обґрунтувати актуальність обраної теми, її теоретичне та практичне значення, сформулювати мету та основні завдання дослідження, визначити методи дослідження, які використовуються при написанні роботи, надати перелік авторів, роботи яких склали основу для підготовки матеріалів дослідження. Бажано у вступі вказати наукову новизну курсової роботи та практичне значення курсової роботи. Обсяг вступу повинен складати 2 сторінки.

У першому розділі розглядаються теоретичні питання з обраної теми, проводиться аналіз науково-методичної літератури, аналізуються різні погляди вчених і спеціалістів, ступінь розробки теми курсової роботи в законах України, постановах Кабінету Міністрів, наказах профільних міністерств, інструкцій та положень та обґрунтовується своя точка зору на вирішення проблем дослідження, а також обов'язково систематизуються економічні показники, за допомогою яких буде здійснюватись аналіз статистичних даних у другому розділі роботи.

Обов'язковим є посилання на використану літературу, цитати, ідеї, іншу інформацію, яка використана в роботі. Обсяг розділу 15-18 сторінок.

Другий розділ курсової роботи носить аналітичний характер. У цьому розділі на основі аналізу емпіричних та звітних даних зробити необхідні висновки, висвітлити досягнуті результати, зазначити існуючі недоліки, а також

висловити пропозиції щодо можливостей подальшого покращення діяльності об'єкта дослідження. У ході написання роботи необхідно ілюструвати фактичний матеріал, що використовується, таблицями, схемами, графіками. Обов'язково в тексті давати пояснення до даних та показників, приведених в ілюстративному матеріалі. Обсяг розділу 15-20 сторінок.

У третьому розділі обов'язково на базі проведених розрахунків повинні бути сформульовані конкретні пропозиції і рекомендації щодо вдосконалення діяльності об'єкту дослідження по обраній темі.

У висновку в короткій формі приводяться найбільш важливі теоретичні та практичні результати проведеного дослідження, зокрема формулювання і аналіз проблеми, рекомендації щодо наукового та практичного використання отриманих результатів для підвищення ефективності діяльності об'єкту дослідження, а також економічний ефект від впровадження запропонованих заходів. Висновки включають чітко сформульовані і обґрунтовані пропозиції щодо вирішення проблем по темі курсової роботи, які студент буде захищати як результат виконаної ним роботи. Обсяг висновків – 3-4 сторінки.

До переліку посилань вносяться всі використані при написанні роботи джерела інформації: статистичні, законодавчі та нормативні акти, монографії, підручники, навчальні посібники, періодичні видання. Джерела інформації подаються в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Перелік посилань свідчить про ступінь обізнаності студента з теми роботи. До списку не включаються ті джерела, на які немає посилань у тексті і які фактично не були використані студентом. У роботі повинно бути використано не менше 50 джерел літератури.

Кожне джерело нумерується і записується із абзацу. Приклад оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел приведено в додатку Г.

До додатків може бути віднесений допоміжний матеріал, який був використаний в роботі але не відображений в тексті (розрахункові таблиці, зразки документів, графіки, схеми, інформативні та ілюстративні матеріали, які займають повну сторінку тощо). Додатки слід позначати великими літерами

української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, на які робляться посилання по тексту курсової роботи.

Результатом виконання обраної структури курсової роботи є написання першого варіанту роботи, який подається студентом для ознайомлення своєму науковому керівнику.

4 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу виконують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (297x210 мм), застосовується 14 розмір шрифту з інтервалом 1,5 із кількістю абзаців на сторінці не більше 4-5. Перед текстом курсової роботи розміщують титульний лист (додаток А) та рецензію (додаток Ж), підписану науковим керівником.

Необхідно дотримуватися таких розмірів полів: зліва - 25 мм для підшивки і зауважень, справа - 15 мм, знизу і зверху - 20 мм.

Текст складається із розділів, підрозділів. Заголовки розділів друкують великими літерами по центру (Наприклад, „ВСТУП”).

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ УМОВ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Заголовки підрозділів друкують маленькими буквами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку наприкінці заголовка не ставлять.

Наприклад:

1.1 Сутність і економічне значення поняття «умови праці» на підприємстві

Кожний розділ починається з нової сторінки. Текст підрозділів пишеться в межах одного розділу без розриву.

Відстань між заголовком розділу і підрозділу 1 інтервал, між заголовком підрозділу і текстом курсової роботи 1 інтервал.

Сторінки нумеруються арабськими цифрами. На титульному листі номер не ставиться, на наступних сторінках - у правому верхньому кутку без крапки (наскрізна нумерація з додатками).

Протягом всього тексту повинна бути одноманітність термінів, позначень, умовних скорочень та символів. Терміни повинні відповідати діючим стандартам.

У змісті (додаток В) вказують номери сторінок, з яких починаються розділи, підрозділи.

Всі наведені цитати, цифрові дані та іншу інформацію, запозичену з літературних джерел, необхідно чітко виділяти із посиланням на джерело (порядковий номер за списком використаних джерел), з зазначенням сторінки у квадратних дужках. Наприклад: [25,с.77]; [15,с.183].

При наявності у тексті переліку складових частин, фактів і таке інше, їх слід нумерувати порядковою нумерацією арабськими цифрами із дужкою, наприклад: 1), 2), і друкувати малими літерами із абзацного відступу.

4.1 ОФОРМЛЕННЯ ТАБЛИЦЬ

Таблицю слід розміщувати одразу після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті: "див. табл. 2.1". Кожна таблиця повинна мати назву, яку потрібно писати строчними літерами (крім першої прописної), використовуючи рівняння по лівому краю. Перед відповідним заголовком таблиці з абзацу розміщують напис: "Таблиця 2.1" (додаток Д).

Таблиці нумеруються послідовно арабськими цифрами в межах кожного розділу (номер таблиці включає номер розділу і порядковий номер таблиці). При переносі частини таблиці на наступний аркуш пишуть: "Продовження табл. 2.1".

Заголовки граф таблиц починають з прописних літер, а підзаголовки - із строчних, якщо вони складають одне речення із заголовком. Для скорочення тексту заголовків і підрозділів граф окремі поняття допускається замінити літерними позначеннями, якщо вони пояснені в тексті, або приведені на малюнках.

Якщо цифрові дані в графах таблиці виражені в різних одиницях виміру, то їх указують в заголовках кожної графи. Якщо всі показники розміщені в таблиці, виражені в одній і тій же одиниці виміру, скорочене визначення одиниці виміру розміщують над таблицею в заголовку.

Графу "Номер п/п" в таблицю включати не слід, за винятком випадків, коли на ці номери є посилання.

Якщо текст, що повторюється в графі таблиці складає одне слово, то замість нього ставлять лапки, якщо із двох і більше слів то при першому повторі пишуть "те ж", а потім ставлять лапки. Ставити лапки замість цифр, знаків, математичних символів, які повторюються, не допускається. Якщо цифрові, або інші дані в таблиці не приводяться, замість них ставлять прочерк.

Цифри в графах таблиці потрібно розміщувати так, щоб числа у всіх графах були точно один над другим. Числові значення величин в одній графі повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Дрібні числа проводяться в вигляді десяткових дробів.

4.2 ОФОРМЛЕННЯ ФОРМУЛ

Формули та рівняння розміщуються безпосередньо за текстом, в якому вони згадуються по середині строчки. До і після кожної формули чи рівняння залишається одна вільна строчка.

Наведені в курсовій роботі формули нумерують (при наявності на них посилань (наприклад: "див. формулу 1.1")) подвійною нумерацією арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номери вказують з правої сторони аркуша на рівні формули в круглих дужках, наприклад (1.1) - перша глава, перша формула. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити

під формулою у тій самій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перед поясненням першого символу пишуть з абзацу слово "де" без двокрапки.

Наприклад:

$$P_{np} = \frac{O}{\bar{C}_{co}}; \quad (1.1)$$

де P_{np} - продуктивність праці

O – обсяг виробленої продукції;

\bar{C}_{co} - середньооблікова чисельність персоналу.

4.3 ОФОРМЛЕННЯ РИСУНКІВ

Ілюстрації (малюнки, графіки, схеми, діаграми) позначають словом “рис.”(рисунок). Ілюстрації необхідно розміщувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони відзначаються вперше або, якщо не дозволяють їх розміри, на наступній сторінці.

При необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст). Ілюстрації повинні мати назву, яку розташовують під ілюстрацією після пояснювальних даних разом з номером ілюстрації (див. додаток Е). Нумерація ілюстрацій проводиться арабськими цифрами в межах розділу, наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу).

4.4 ОФОРМЛЕННЯ ДОДАТКІВ

Кожний додаток починається з нового аркуша і повинен мати заголовок, який відображає зміст додатку. З абзацу, використовуючи рівняння по лівому краю, з великої літери пишуть слово "Додаток" (див. додаток А). Додатки мають наскрізну одинарну нумерацію (в межах усієї роботи) великими літерами української абетки, наприклад: "Додаток А". На додатки у тексті обов'язково слід робити посилання.

4.5. ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ У ТЕКСТІ

Посилання в тексті роботи на літературні джерела необхідно позначати в кінці речення порядковим номером за переліком посилань. При посиланні на рисунки, таблиці, формули, рівняння, вказують їх порядковий номер, наприклад: на рис. 2.1; див. рис. 2.1; у табл. 2.1; за формулою (2.1); у формулі (2.1)

5 КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота подається на кафедру для перевірки науковим керівником не пізніше ніж за місяць до екзаменаційної сесії. Курсова робота, яка відповідає викладеним у даних методичних рекомендаціях вимогам, оцінюється для студентів денної форми навчання за стобальною шкалою з врахуванням наступних критеріїв:

Таблиця 5.1 – Критерії оцінки курсової роботи

Вид роботи	Форма контролю	Кількість балів
Програмна частина, перелік елементів та схема	1. Відповідність умовам завдання	0... 20
	2. Відповідність вимогам стандартів	0... 10
Пояснювальна записка	1. Обґрунтованість економічних рішень	0... 20
	2. Посилання на першоджерела	0... 5
	3. Відповідність оформлення вимогам	0... 15
	4. Своєчасність здачі	0... 10
Захист курсової роботи	Самостійність виконання (відповіді на запитання)	0... 20
Разом		0... 100

Співвідношення 100-бальної шкали оцінювання написання та захисту курсової роботи зі шкалою ECST та 5-бальною шкалою оцінки наведено нижче.

Таблиця 5.2 – Шкала оцінювання успішності студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою навчального закладу, балів	Оцінка за шкалою ECTS
5 – „Відмінно”	100-90	A
4 – „добре”	89-82	B
4 – „добре”	81-75	C
3 – „задовільно”	74-67	D
3 – „задовільно”	66-60	E
2 – „незадовільно”	59-35	FX
2 – „незадовільно”	До 34	F

Робота може бути оцінена на **"відмінно"** в тому разі, якщо в ній розкрита сутність проблеми дослідження, її актуальність, приведений огляд монографічної і періодичної літератури, статистичні матеріали. Робота містить аналіз проблеми, розрахунки та обґрунтування рішень щодо вдосконалення методів вирішення проблеми, заявленої в межах обраної теми. Виконані вимоги щодо оформлення роботи.

Оцінка **"добре"** виставляється у тому разі, якщо в роботі недостатньо обґрунтовані пропозиції автора щодо вдосконалення ефективності діяльності об'єкту дослідження, інші вимоги, які були перелічені в попередньому пункті виконані.

Оцінка **"задовільно"** виставляється у тому разі, якщо робота поверхово висвітлює зміст теми дослідження, не містить обґрунтованих рекомендацій по вирішенню певних економічних проблем. Мають місце помилки в оформленні роботи.

Робота оцінюється на **"незадовільно"** та повертається на доопрацювання, якщо автор не розкрив зміст теми, не залучив практичний матеріал до аналізу проблеми дослідження та допустив помилки при викладенні змісту питань та оформленні роботи.

6 ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Заключним етапом є захист курсової роботи. Він проводиться у строки, визначені деканатом. Курсові роботи захищають перед комісією, призначеною кафедрою. Студент по результатам дослідження готує роздатковий матеріал для членів комісії та презентацію в програмі PowerPoint. Студенту надається слово для викладання змісту дослідження (до 10 хвилин).

Під час захисту курсової роботи слухач має виявити глибокі знання з вивчених розділів курсу «Менеджмент персоналу», вміти розкрити зміст розглянутих у курсовій роботі положень і відповісти на поставлені членами комісії запитання. За результатами захисту комісія може уточнити попередню оцінку курсової роботи, що її запропонував рецензент.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Балабанюк, Ж. М. Методичні підходи до оцінки ефективності управлінських рішень з руху персоналу організації / Ж. М. Балабанюк // Економіка та держава. – 2011. – № 9. – С. 42-45.
2. Богоявленська Ю. В. Економіка та менеджмент праці : навч. посібн. / Ю. В. Богоявленська, Є. І. Ходаківський. – К. : Кондор, 2009. – 332 с.
3. Економіка праці та СТВ: Пашенко І.Н. Навчальний посібник рекомендовано МОН Ураїни. – К.: Магнолія, 2009. – 260 с.
4. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
5. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01.07.1993 № 3356-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3356-12/ed20120222>
6. Закон України «Про мінімальний споживчий бюджет» від 03.07.1991 № 1284-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1284-12>
7. Закон України «Про пенсійне забезпечення» від 05.11.1991 № 1788-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>
8. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
9. Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» від 22.06.2012 № 5026-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5026-17>
10. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 3 березня 1998 р. №137/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80>.
11. Закон України «Про професійні спілки, їх права і гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 р. №1045-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1045-14>.
12. Закон України «Про соціальний діалог в Україні» від 23.12.2010 № 2862-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2862-17>
13. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/322-08>
14. Про утворення Національної служби посередництва і примирення: Схвалено Указом Президента України від 17.11.1998 року №1258/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1258/98>.

15. Лепейко Т.І. Управління персоналом підприємства в умовах невизначеності (поведінковий підхід): монографія /Лепейко Т.І., Миронова О.М– Харків: ХНЕУ, 2010.– 236 с.
16. Менеджмент: Гірняк О.М., Лазановський П.П.: Підручник, 3-те видання, виправл., К., Магнолія, 2009. – 352 с.
17. Палеха Ю. І. Менеджмент персоналу. – Київ: Ліра-К, 2010. – 346
18. Управління персоналом: 2-ге видання. Виноградська Л.М.: Навчальний посібник рекомендовано МОН України. – К., ЦУЛ, 2009. – 502 с.

Допоміжна

1. Блэйк Р.Р., Мутон Д.С. Научные методы управления / Р.Р., Блэйк, Д.С. Мутон [пер. с англ. И. Ющенко]. – Киев: Высшая школа, 2013. – 274 с.-
2. Веснин В.Р. Менеджмент: учебник. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Проспект, 2012.
3. Каменская В.Г. Социально-психологические основы управленческой деятельности: Учеб. пособие для студентов вузов. – М.: Академия, 2010. – 158 с.
4. Класифікатор професій ДК 003:2010 від 28.07.2010 № 327 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://hrliga.com/docs/327_KP.htm
5. Ковальська К.В. Управління персоналом: навчально-методичний комплекс для студентів економічних спеціальностей. – Київ, 2010. – 110 с.
6. Одегов Ю. Г., Руденко Г. Г., Апенько С. Н, Мерко А. И. Мотивация персонала.-М: Альфа-Пресс, 2010- 640с.

Додаток А - Орієнтовна тематика курсових робіт

У кожній темі необхідно на місці умовної позначки (...) вказати назву конкретної організації, для умов якої виконується курсова робота.

1. Управління підготовкою, профнавчанням та перепідготовкою кадрів (на прикладі ...).
2. Напрями удосконалення оцінювання персоналу та його ефективність (на прикладі ...).
3. Напрями удосконалення стимулювання праці на підприємстві (на прикладі ...).
4. Управління адаптацією працівників в організації (на прикладі ...).
5. Планування персоналу в організації та шляхи його удосконалення (на прикладі ...).
6. Формування системи управління персоналом торговельного (виробничого, сільськогосподарського) підприємства та напрями її удосконалення (на прикладі ...).
7. Формування стратегії управління персоналом організації (на прикладі ...).
8. Напрями удосконалення стилів та методів управління персоналом (на прикладі ...).
9. Професійний набір кадрів та шляхи його удосконалення (на прикладі ...).
10. Управління продуктивністю праці робітників підприємства (на прикладі ...).
11. Підвищення продуктивності праці робітників підприємства (на прикладі ...).
12. Напрями підвищення ефективності діяльності кадрової служби (на прикладі ...).
13. Управління діловою кар'єрою менеджера (на прикладі ...).
14. Управління мотивацією персоналу на підприємстві (на прикладі ...).
15. Шляхи підвищення ефективності управління персоналом (на прикладі ...).
16. Удосконалення оцінки персоналу підприємства (на прикладі ...).
17. Розвиток компетенції персоналу як фактор конкурентоспроможності організації (на прикладі ...).
18. Формування і підвищення ефективності організаційної культури (на прикладі ...).
19. Удосконалення процесу формування та розвитку персоналу організації (на прикладі ...).
20. Структура персоналу в організації та шляхи її удосконалення (на прикладі ...).
21. Підвищення ефективності мотивації персоналу (на прикладі ...).
22. Інвестування в персонал та його ефективність (на прикладі ...).

23. Управління розвитком персоналу (на прикладі ...).
24. Вдосконалення стилів і методів управління персоналом (на прикладі ...).
25. Покращення умов та охорони праці на підприємстві (на прикладі ...).
26. Соціально-психологічний клімат у колективі та шляхи його поліпшення (на прикладі ...).
27. Організація оплати праці та шляхи її удосконалення (на прикладі ...).
28. Удосконалення стимулювання персоналу підприємства (на прикладі ...).
29. Формування стратегії управління людськими ресурсами (на прикладі ...).

Додаток Б - Зразок титульного листа курсової роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
І ТУРИЗМУ
Кафедра управління персоналом та економіки праці**

Прізвище, ім'я та по-батькові студента

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: “**Менеджмент персоналу**”

на тему : “ _____ ”

Курс ____ Група _____

Науковий керівник:

Робота подана на кафедру

Робота допущена до захисту
_____ **Науковий керівник**

Робота захищена з
оцінкою _____

“ ____ ” _____ **20** __р.

“ ____ ” _____ **20** __р.

“ ____ ” _____ **20** __р.

_____ **Голова комісії**
_____ **Член комісії**

Чернігів

20 ____

р.

Додаток В - Зразок плану курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ УМОВ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	8
1.1 Сутність і економічне значення поняття «умови праці» на підприємстві.....	8
1.2 Покращення умов праці як чинника росту продуктивності та результативності роботи в промисловості.....	16
1.3 Характеристика показників умов праці.....	25
2 АНАЛІЗ УМОВ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	34
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства ПАТ «НВО ЕТАЛ».....	34
2.2 Оцінка умов праці на приватному акціонерному товаристві «НВО «ЕТАЛ».....	41
2.3 Вплив умов праці на результати діяльності приватного акціонерного товариства.....	46
3 ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ УМОВ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	53
3.1 Результативність поліпшення умов праці на підприємстві.....	53
3.2 Прогнозування результативності діяльності ПАТ «НВО «ЕТАЛ» в наслідок покращення умов праці.....	72
ВИСНОВКИ.....	83
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ.....	87
ДОДАТКИ.....	90

Додаток Г - Зразок оформлення бібліографічного опису у списку джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	<p>1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14).</p> <p>2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).</p>
Два автори	<p>1. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ "Укragропромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи)..</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницкий А. В., Лушихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. —Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с.</p>
Без автора	<p>1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу).</p>

Продовження додатку Г

1	2
Багатомний документ	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005 — .— (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 1.—2005. —277 с.</p> <p>2. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с.</p>
Препринти	<p>1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической, сборкой, управляемой скорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х. : ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т"; ХФТИ 2006-4).</p>
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. - М., 2002. - 110 с. - Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p> <p>2. Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. - М., 2002. - 210 с. - Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 1 5.02.02, № 139876.</p>
Словники	<p>1. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт, дню,науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. — 7 [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с.</p>

Продовження додатку Г

1	2
Законодавчі та нормативні документи	1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).
Стандарти	1. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).
Каталоги	1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт", 2006 — . — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5.— 2007.— 264 с. Т. 6. — 2007. — 277 с.
Бібліографічні показники	1. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С]. — Львів : Львів, держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. - К., 2005. - 276 с
Автореферати дисертацій	1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007.—20, [1] с.
Авторські свідоцтва	1. А. с. 1007970 ССРСР, МКИ ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). - №3360585/25-08; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. №12.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК ⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В. И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-исслед. ин-т связи. - № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. №23 (II ч.).

Продовження додатку Г

1	2
<p>книги, Частина періодичного, продовжуваного видання</p>	<p>1. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С 25—29.</p> <p>2. Чорний Д. М. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації /Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ—початок ХХ ст. /Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С 137—202.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів ІІІ—ІV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем, вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.— Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем, вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул, екрану.</p> <p>Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С 43. — Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.cio.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>

Додаток Д - Зразок оформлення таблиці

Таблиця Д. 1 – Рівні шуму на робочих місцях з ВДТ

Вид трудової діяльності, робочі місця	Рівні звукового тиску в дБ									
	в октавних смугах із середньо геометричними частотами, Гц									
	31,5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	Рівні звуку, екв. рівні зв., дБА/дБАекв.
Програмісти	86	71	61	54	49	45	42	40	38	50
Оператори в залах обробки інформації, оператори комп'ютерного набору	96	83	74	68	63	60	57	55	54	65
В приміщеннях для розташування шумних агрегатів ЕОМ	103	91	83	77	73	70	68	66	64	75

Таблиця Д. 2 – Основні показники фінансово-економічної діяльності ПАТ «НВО «ЕТАЛ» за 2012-2014 роки

Показники	Дані за роками			Відхилення абс (+,-)		Відхилення відн, (%)	
	2012	2013	2014	2013 - 2012	2014 - 2013	2013 - 2012	2014 - 2013
Чистий дохід, тис. грн.	151 524	137 083	106 334	-14 441	-30 749	-9,5	-22,4
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	122 415	114 915	91 829	-7 500	-23 086	-6,1	-20,1
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, прибуток (збиток), тис. грн.	15 116	8 449	349	-6 667	-8 100	-44,1	-96
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	10 795	6 437	228	-4 358	-6 209	-40,4	-96,5
Загальна сума (активів) капіталу підприємства, тис. грн.	135200,0	151603,0	147371,0	+16403,0	-4232,0	+12,1	-2,8
Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн.	35 246	36 820	36 692	1 574	-128	+4,5	-0,3
Фондовіддача, грн.	4,30	3,72	2,90	-0,58	-0,82	-13,5	-22,0
Фондоозброєність, грн.	19,5	25,5	27,1	+6,0	+1,6	+30,8	+6,3
Середньорічна вартість оборотних коштів, тис. грн.	93292	103228	112756	+9936,0	+9528,0	+10,7	+9,2
Оборотність оборотних коштів, дні	222	271	382	+49	+111	+22,1	+41,0
Численність робітників, чол.	1808	1444	1125	-364	-92	-20,1	-6,4
Продуктивність праці, тис. грн / особу	83,8	94,9	78,6	+11,1	-16,3	+13,2	-17,2
Рентабельність вкладень підприємство (активів), %	7,98	4,25	0,15	-3,7	-4,1	-46,7	-96,5
Рентабельність основної діяльності, %	12,35	7,35	0,38	-5,00	-6,97	-40,5	-94,8

Додаток Е - Зразок оформлення рисунку

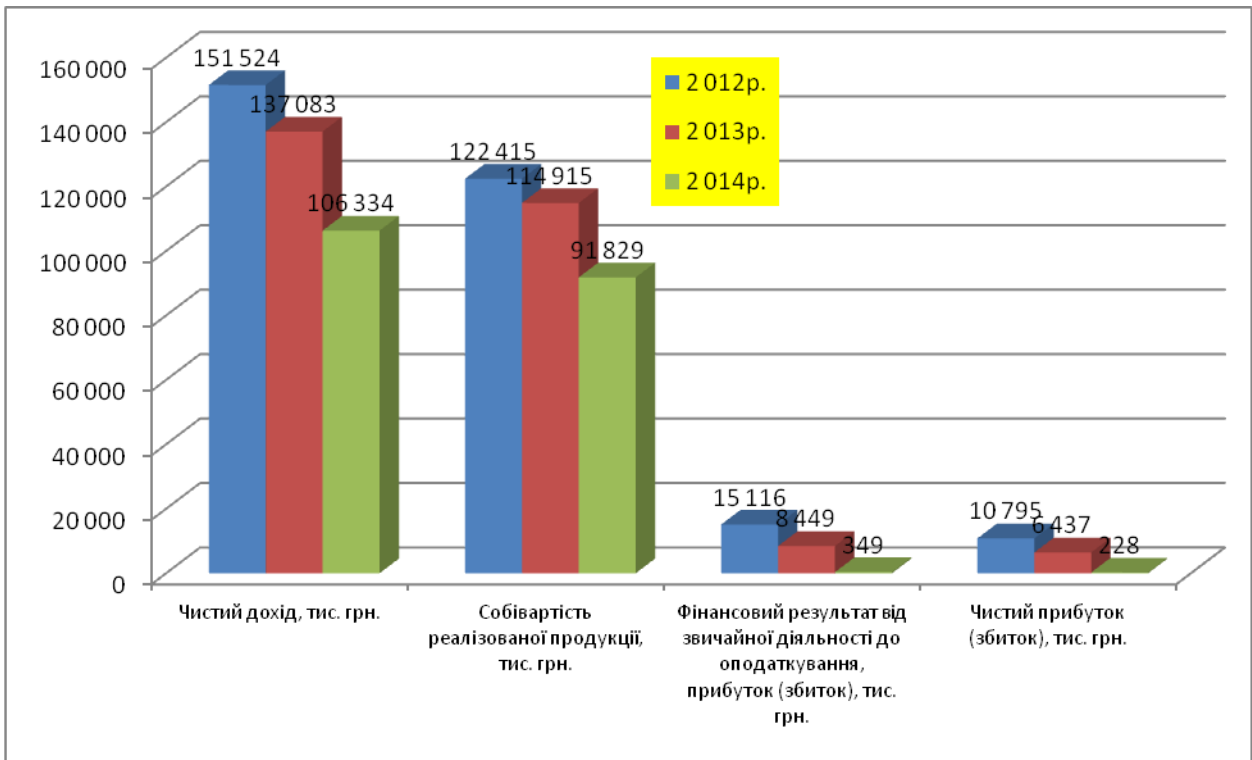

Рисунок Е.1 - Динаміка показників фінансових результатів АТ «НВО «ЕТАЛ» за 2012-2014 роки .

Додаток Ж- Зразок бланку відгуку на курсову роботу

**ВІДГУК
НА КУРСОВУ РОБОТУ**

з теми „ _____ ”

студента.....

_____ курсу, групи _____, спеціальності _____

Курсова робота з дисципліни „Менеджмент персоналу”

Реєстраційний № _____ дата отримання „__” ____ 20 ____ р.

Науковий керівник _____

Актуальність обраної теми:

Об’єкт і предмет дослідження:

Структура роботи:

Основна характеристика першого розділу курсової роботи:

Основна характеристика другого розділу курсової роботи:

Основна характеристика третього розділу курсової роботи:

Характеристика висновків проведеного дослідження:

Мета дослідження: досягнута повністю (частково, не досягнута)

Завдання дослідження: виконані повністю (частково, не виконані)

Продовження додатку Ж

Структура роботи: витримується згідно вимогам (частково відповідає вимогам, не відповідає вимогам)

Науково-теоретичний рівень роботи: високий (середній, низький)

Методичний рівень роботи : високий (середній, низький)

Характер новизни дослідження: високий (середній, низький)

Ступінь власного внеску у розробку проблеми : високий (середній, низький)

Характер зовнішнього оформлення роботи : охайний (задовільний, неохайний)

Зауваження:

Недоліки роботи:

Загалом робота заслуговує позитивної оцінки та може бути допущена до захисту

Науковий керівник _____ (підпис)

За результатами захисту робота оцінена _____

**Члени комісії _____
_____**